

חנוכה ותיקוו הרגל

ב"ה

מסכת שבת כא:

מצותה⁶ משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק מאי לאו דאי כבתה הדר מרליק לה

תהילים קיט

גִּידְלֹגְלֵי דְבֶרֶךְ אֱוָד לְנִתְיָבְתֵי:

ויקרא רבה פל"ה

אל עדותיך (שם קי"ט ג"ט) ואמרו במדרש (ויק"ר פלי"ה) „אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני אני הולך ולבית דירת פלוני אני הולך, והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות“ כי מצד הנפש היה נמשך

פרוש הגר"א למשלי ד, כו

(כו) פלס מעגל רגלך כבר כתבתי¹⁰² ששני ענייני מידות הן, והיינו מידות שגולדו עמו בטבע, ומידות שהרגיל את עצמו. ואותן שגולדו עמו הן נקראין דרכיו, שכן דרכו מתחילת בריאתו, ואותן שהרגיל את עצמו נקראות רגל¹⁰³, שהרגיל את עצמו.

עולת ראייה עמ' רסב

ולא להסיף עליו, על כן מתיחסות רגליהם לכת האחדות שבהן: רגל ישראל, מה שהיא מורה ג"כ על מעמד טבעי, לא בחירי, כענין התנועה הטבעית שאין בה עקום ולא עוות כד' הרמב"ם במור"נ (ח"ג פ"ב). ועל כן בזה נבללת השתדלות האדם בתפלה, שתהיינה מעלותיו קבועות אצלו ומוטבעות ויכוין את רגליו.

נר מצווה למהר"ל עמ' יא

חפץ ורוצה לבלע הכל, והמלכות שאחריו ראה אותו דניאל כנמר מפני כי מלכות זה הוא כנגד חלק הג' שבאדם כי חלק הג' הוא השכל שהמלכות הוזה היה בו החכמה והתבונה וכמו שיתבאר זה באריכות כי כל ענין המלכות זה שהיו מבקשים החכמה וכמו שהוא מבואר מן היונים וכמו

גמרא נידה ל.

ונסתם הפתוח שאלמלא כן אינו יכול להיות אפילו שעה אחת ונר דלוק לו על ראשו וצופה ומכניס מסוף העולם ועד סופו שנאמר¹⁰⁴ בהללו נרו עלי ראשי

מסכת שבת כג:

רב הונא ה'הרגיל בנר¹⁰⁵ היין ליה בניס תלמודי חכמים הזורר במזוזה זוכה לדירה נאה הזורר

הרב חרל"פ, מי מרום א עמ' נו

כי כן כל דרכי המופת והחכמה אינם מגיעים בבירורם עד למעשה, ואך התורה היא שמתפשטת מרום היותר עליון עד התחתית היותר מטה, ועד המעשה ודקדוק המעשה, ואם יבואו לשפוט מעשים ומסקנות עפ"י דרכי המופת מוכרחים להביא לידי טעויות ועיוותים שונים.

קובץ ה

קעה. הפלוסופיה אינה משתרעת כי אם על חלק ידוע של העולם הרוחני, בטבעה היא נתוקה ממה שהוא מחוץ לגבולותיה, ובזה עצמה היא מפורדת בפנימיותה פירוד מהותי. טיגול ההכרה איך כל הדיעות, הרגשות והנטיות כולם, מקטנם ועד גדולם, מחוברים זה בזה, ואיך הם פועלים זה על זה, ואיך עולמות נפרדים מאורגנים יחד, זה אין בכחה לצייר, ולזאת תשאר תמיד הגיון אריסטוקרטי, מיוחד ליחידים שבבני האדם. יתרה ממנה היא הסוריות, שהיא בטבעה חודרת בכל התהומות של כל המחשבות ושל כל הרגשות, של כל הנטיות, של כל השאיפות ושל כל העולמות, מראש ועד סוף. היא מכרת את האיחוד שיש בכל המצוי, בגשמיותו ורוחניותו, בגדולתו ובקטנותו, הכרה פנימית, ולשום כך אין לפניה גודל וקוטן, הכל חשוב והכל נערך בערך רשום, אין תנועה אבודה, אין דמיון בטל. ולעומתו אין קץ להעליות, ואין חכמה והקפה שנאמר בה ד', ולא תתקשר להארה יותר עליונה ממנה, שהיא נראית לעומתה במעמד אפלולי. ואפילו כתר עליון, דאיהו אור צח, אור מצוחצח, אוכם הוא לגבי עילת כל העילות, דכל נהורין מתחשכאן קמיה. ומתוך היתרון הרזי הזה של התאחדותם של כל המחשבות והניצוצות הרוחניות בתוכו, רק הוא הנהו מסוגל להדרכה כללית. על כן רק הסוד הוא נשמת האמונה, נשמת דאורייתא, ומלשד חיי חיל כל הגלוי, כל הקצוב, כל ההגוי בהגיון וכל הנעשה במעשה. האחדות המפולשת של הרז כוללת את כל היצירות, כל תנאי המחשבה והרגש, כל אופני השירה וההרצאה, כל נטיות החיים, כל השאיפות וכל התקות, כל המגמות וכל האידיאלים, מעומק תחתיתם עד רום גבהם. ולשד החיים של הגובה העליון של העילוי האלהי, שרק זוהר הנבואה ואספקלריא המאירה, זיהרא דאדם הראשון ואורות עליונים, יכולים

קובץ ו

רעח. הפילוסופיא שהשיגה את החק המוסרי הכללי של העולם, וזהו כל יסוד ידיעת האלהות אצלה, לא יכלה לבא עד העומק הפרטי, איך כל האיכות והכמות המוסרית שבנפש האדם היא מופעה מהחק העליון הזה, והם אחוזים זה בזה כקוי קרני אור השמש היוצאים מן השמש. וחופש הרצון והבחירה, וצדדי החיוב וההכרח שיש בזה, בין באדם בין בעולם, כולם אחוזים בכונניות נפלאות, שהן הולכות ומתגלות לפרטיהם ופרטי פרטיהם בסוד ד' ליראיו. וחכמת יראת ד', החודרת עד כל מעמקי

קובץ ז

ג. הפילוסופיא האסכולית חושבת את המוסר ואת השכל לשני אורגנים מיוחדים, מובדלים זה מזה, שהם מחוברים זה עם זה רק חיבור מוכני. המדות הרעות מעכבות